

2. Norma penală privind tulburarea ordinii publice este suficient de precis circumscrisă.

a) Cetățeanul poate, în general, să prevadă în care cazuri instanțele vor aplica § 360 alin. 1 nr. 11 (a doua alternativă) StGB. Într-adevăr, textul normei permite o vastă interpretare. Particularitatea ei constă însă în faptul că face parte din fondul de norme de drept penal tradiționale, care au fost suficient precizate prin jurisprudență consolidată de-a lungul decenilor.

171) BVerfGE 25, 269

(Verfolgungsverjährung / Prescripția răspunderii penale)

1. Art. 103 alin. 2 GG stabilește condițiile în care un comportament poate fi declarat condamnabil și interzice atât stabilirea infracțiunii în mod retroactiv, cât și agravarea pedepsei în mod retroactiv.
2. Dispozițiile privind prescripția reglementează cât timp va fi urmărită o faptă declarată penală și nu privesc natura infracțională a acesteia, aşa încât acestor dispoziții nu li se aplică interzicerea retroactivității de la art. 103 alin. 2 GG.
3. Prelungirea sau înlăturarea termenelor de prescripție care nu s-au împlinit nu încalcă principiul statului de drept sau principiul egalității, cel puțin în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe viață.

Hotărârea celei de-a Doua Camere din 26 februarie 1969

- 2 BvL 15, 23/68 -

În cauzele privind verificarea constituționalității § 1 alin. 1 din *Legea privind calcularea termenelor de prescripție în materia penală*, din 13 aprilie 1965 (BGBI, I p. 315)

Legislatorul a dorit să prevină situația în care crimele din regimul național-socialist și din perioada postbelică s-ar fi putut prescrie după trecerea datei de 31 decembrie 1969.

§ 1 I din *Legea privind calcularea termenelor* amână termenele prevăzute de lege până la cel târziu 31 decembrie 1969 și are deci ca rezultat o prelungire a termenelor de prescripție care nu s-au împlinit încă.

II. Prelungirea termenelor de prescripție generată de *Legea privind calcularea termenelor* pentru urmărirea infracțiunilor pentru care pedeapsa este închisoare pe viață nu încalcă art. 103 II GG.

SELECTIE DE DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE FEDERALE A GERMANIEI

1. Potrivit art. 103 II GG, fapta poate fi sancționată numai dacă natura sa infracțională era stabilită de lege înaintea comiterii faptei. La fel ca articolul corespondent – art. 116 – din Constituția de la Weimar, art. 103 II GG interzice sancționare în baza unei legi care nu era încă în vigoare la momentul comiterii faptei, neputând fi aşadar cunoscută făptuitorului (BVerfGE 7, 111 [119]). În felul acesta, atât aplicarea retroactivă a normelor privind noi elemente constituite ale infracțiunii, cât și stabilirea pedepsei prin analogie sunt interzise de Constituție...

Art.103 II GG interzice atât stabilirea infracțiunii în mod retroactiv, cât și agravarea pedepsei în mod retroactiv.

2. Art. 103 II GG însă nu spune nimic despre durata intervalului în care fapta declarată penală în mod constituțional poate fi urmărită și sancționată prin stabilirea pedepsei prevăzute de lege. Acest articol se menține la nivelul lui „începând de la”, nespusând nimic despre „cât de mult” în ceea ce privește urmărirea penală.

Fiecare normă penală conține o condamnare social-etică, prevăzută cu autoritate din partea statului, pentru modul de acțiune pe care îl penalizează. Conținutul concret al acestei condamnări rezultă din infracțiune și sancțiunea prevăzută pentru aceasta. Împreună, formează ceea ce reprezintă natura infracțională în sensul art. 103 II GG. În cazul în care, pentru un anumit mod de comportare, legea prevede o pedeapsă care întrunește cerințele art. 103 II GG, fiind, și în rest, constituțională, comportamentul devine astfel „fapta pasibilă de pedeapsă”. Penalitatea acesteia este determinată prin lege.

Caracterul penal al faptei reprezintă condiția pentru ca aceasta să poată face obiectul urmăririi penale. Acțiunea va fi sancționată penal doar atunci când natura sa infracțională a fost stabilită prin lege înaintea comiterii faptei. Odată cu caracterul penal nu se realizează și funcția de urmărire, dar odată cu funcția de urmărire nu dispare și caracterul infracțional. Fapta condamnabilă odată comisă nu își pierde caracterul injust prin aceea că, de fapt sau de drept, nu face obiectul urmăririi penale sau nu poate fi urmărită penal.

Art. 103 II GG stabilește condițiile în care un comportament poate fi declarat penal. Dispozițiile privind prescripția reglementează cât timp va fi urmărită o faptă declarată condamnabilă. Posibilitatea de a urmări o faptă, dar nu și existența naturii sale infracționale, nu mai intră sub incidența art. 103 II GG; prelungirea sau înlăturarea termenelor de prescripție care nu s-au împlinit nu pot încălca acest principiu constituțional (la fel cum reiese deja și din BVerfGE 1, 418 [423]).

3. Acest fapt este confirmat și de istoricul reglementării...

III. § 1 I din *Legea privind calcularea termenelor* nu se află în contradicție cu principiul statului de drept.

1. Legile retroactive nu sunt neadmisibile în toate cazurile – cu excepția domeniului la care se referă art. 103 II GG. Limitele constitutionale rezultă și în acest caz din principiul siguranței juridice care face parte din principiul statului de drept.

Principiul statului de drept face parte dintre principiile și concepțele care, deoarece și-au pus amprenta pe complexiunea preconstituțională de la care a pornit legiuitorul constițuant, nu au fost redate de acesta, în mod concentrat, într-o normă de lege separată

ă natura sa infracțională corespondentă ionare în baza unei eputând fi aşadar aplicarea retroactivă ilirea pedepsei prin

, cât și agravarea

ilului în care fapta rată prin stabilirea „începând de la”, enală.

î cu autoritate din ceea ce înținutul concret al cărui pentru aceasta. art. 103 II GG. În e o pedeapsă care comportamentul devine săptămânal prin lege.

poată face obiectul unei infracționale a cărui nu se realizează spore și caracterul său unjust prin aceea că, urmărită penal.

ă fi declarat penal. ă o faptă declarată că naturii sale infracțională sau înlăturarea ca acest principiu

adicție cu principiul

cu excepția domeniilor și în acest caz din drept.

care, deoarece și au statutul legiuitorul constituțional de lege separată

(BVerfGE 2, 380 [403]). În măsura în care nu conține reglementări și precizări pentru anumite domenii în baza Constituției scrise, nu oferă nici exigențe și interdicții în rang constitucional, determinate în mod neechivoc, ci constituie un principiu constitucional care necesită concretizare în funcție de condițiile obiective date (BVerfGE 7, 89 [92 urm.]).

Postulatul întrinsec al siguranței juridice din principiul statului de drept cere cetățeanului să prevadă intervențiile posibile ale statului asupra sa, precum, așa încât să se poată adapta în mod corespunzător. El trebuie să alibă posibilitatea ca, în principiu, să se poată baza pe faptul că legiuitorul nu va stabili pentru situații încheiate consecințe mai puțin favorabile decât erau ele previzibile la momentul încheierii situației (retroactivitate autentică). În anumite circumstanțe, încrederea cetățeanului însăși poate reclama protecție, pentru că situația juridică proprie să nu își piardă valoarea proprie, ceea ce înseamnă că dispozițiile să producă efecte numai pentru situații actuale, încă nefinalizate (retroactivitate neautentică). Siguranța juridică înseamnă pentru cetățean în primul rând protecția încrederei (BVerfGE 13, 261 [271]; 14, 288 [297]; 15, 313 [324]).

Din legalitatea constitucională face parte nu doar siguranța juridică, ci și egalitatea materială. Cele două laturi ale principiului statului de drept nu pot fi luate în considerare de către legiuitor în toate cazurile (BVerfGE 3, 225 [237]; 7, 89 [92 urm.]). În cazul în care siguranța juridică se află în contradicție cu echitatea, este în primul rând atribuția legiuitorului să decidă în favoarea uneia sau a alteia dintre părți. Dacă acest lucru se întâmplă fără intervenția arbitrariului, nu se poate obiecta împotriva deciziei legislative din motive constitucionale (BVerfGE 3, 225 [237 urm.]; 15, 313 [319 urm.]).

Protecția încrederei care se asigură prin Constituție nu este invariabilă. Cetățeanul nu va putea invoca în special această protecție a persoanelor de bună credință ca manifestare a principiului statului de drept dacă nu poate pretinde legiuitorului să țină seama de această încredere a sa în menținerea unei reglementări legale (BVerfGE 14, 288 [299 urm.]), adică atunci când încrederea într-o anumită bază legală nu este justificată din punct de vedere obiectiv (BVerfGE 13, 261 [271], jurisprudență curentă). Aceasta este situația în cazul de față.

2. *Legea privind calcularea termenelor* nu a intervenit ulterior, pentru a face schimbări în situații încheiate în trecut. Nu se aplică acelor fapte a căror urmărire se prescrisea deja la intrarea în vigoare a legii (§ 1 II). § 1 I din *Legea privind calcularea termenelor* a avut ca efect doar prelungirea în viitor a unor termene de prescripție care încă nu s-au împlinit.

Prelungirea termenelor de prescripție pentru urmărirea infracțiunilor care se pedepsesc cu pedeapsa închisorii pe viață nu a avut drept consecință constitucională un prejudiciu de încredere relevant.